

Znanost narodu

Neki dan razgovaram s prijateljem znanstvenikom o uobičajenim stvarima, političkoj situaciji i slično i shvatimo koliko smo izolirani od okoline koja nas okružuje i koliko je način na koji gledamo na svijet drugačiji od onog uobičajenog u mom gradu, a i šire. Nije to zato jer sam ja nešto posebno pametan (premda nisam ni tako loš), nego zato jer sam imao sreću biti odgojen u prirodno-znanstvenom duhu. Dja, dja, kako bi rekao moj 11-mjesečni nećak Pipi – znanost odgaja. Odgaja zato jer je posve pristojno i u skladu s još nepisanim bon-tonom i kodeksom Zvezdane flote razmišljati razumski i logično. Posve je pristojno tražiti uzroke stanju sistema i posljedice koje proizlaze iz tog stanja. Posve je pristojno priklanjanje se točno određenim rješenjima i stavovima zbog toga jer su posljedica spoznaje dinamike sistema, a ne zbog nekih iracionalnosti ili zato jer je tako ili 'nako rekao onaj s naslovne stranice. Na žalost, većina ljudi ne donosi pravila prema kojim usmjeravaju svoje živote na ovaj način. Oni su nepristojni. Ali nisu oni u potpunosti krivi za to. Siguran sam da ih se može preodgojiti.

Drage kolege studenti, kad sam bio u vašim godinama (a to i nije bilo tako katastrofalno davno), mi nadobudni budući fizičari skloni ubojitim porocima, u sitne jutarnje sate često smo razgovarali o tome što nas to natjera da upišemo ovaj faks koji ničemu ne služi i koji ne daje nikakvu perspektivu. Pred kraj faksa, neki malo kasnije, a neki još i danas ne, shvatili smo da godine provedene u zgradi od žute cigle i nisu bile potpuno uzaludne. Naime, shvatili smo da smo naučili slobodno razmišljati. Radi se o tome da je prirodno-znanstvena spoznaja ujedno i spoznaja slobode – prave i velike ideje uvijek su bile nesputane i slobodne, ali uvijek i pristojne (u smislu prethodnog odlomka). Sjećam se u koji me je bed bacio Einsteinov izvod Planckove formule – mislim da sam tada shvatio zašto nikad neću biti poput Einsteina. Ali svejedno, naučio sam da racio oslobađa.

Slika 1: Naslovna stranica knjige «Svemir kao slagalica», sent to publication.

Sad kad smo shvatili da razum oslobađa, ne možemo se ne osjećati superiorno, jer mi smo praktičari razuma. Ne radi se ovdje o Šiberu koji «nalazi teritorij za stvaranje slike o velikom Šiberu, skromnom geniju, pričajući legende i bajke o tzv. modernom znanstvenom radu» kako reče jedan moj prekritični prijatelj, ovdje se radi o spoznaji koja je nažalost

uskraćena velikom dijelu populacije i koja im onemogućuje da se i oni osjećaju superiorno i slobodno. A o njihovom razumu ovisimo i mi i to direktno, jer naši sugrađani će možda pogriješiti kad budu zaokruživali neka imena na žutim i ružičastim papirićima i možda će se potpuno nepristojno i nerazumski odlučiti za posve neznanstvena rješenja.

Zato im moramo približiti naš pogled na svijet. Zato im moramo pokazati što je znanost u nadi da ćemo ih barem malo preodgojiti. Upravo tim stvarima se ja bavim u posljednje vrijeme. OK, pretjerao sam malo. Tim stvarima sam se počeo baviti iz nekih vrlo drugačijih razloga, ali s vremenom nalazimo niz opravdanja za svoje poroke, a ja sam vam prikazao ono koje najbolje zvuči. U svakom slučaju, u predavanju koje je rezervirao vaš štovani kolega *chumez_crew* govorit ću vam o tome zašto sam napisao popularno-znanstvenu knjigu «*Svemir kao slagalica*» i zašto i kako snimam film «*Sfere unutar sfera*». Također ću odgovoriti i na u zadnje vrijeme prilično neukusne objede Stevena Spielberga da se on toga prvi sjetio, jer nije važno tko se nečega prvi sjeti, nego tko realizira tu ideju. Prikazat ću vam i neke ekskluzivne kadrove iz filma «*Sfere*» koji po prvi put izlaze izvan uskog kruga zagriženih fanova. Nadam se da ćemo imati prilike i diskutirati o kvantnoj fizici, mogućnostima za svemirski turizam, kao i o uporabi specijalnih filmskih efekata za potrebe preodgoja. Nakon predavanja, bit ću slobodan pozvati sve zainteresirane da mi se u mojim pothvatima i pridruže, ali samo ukoliko zbilja nemaju nikakvog pametnijeg posla.

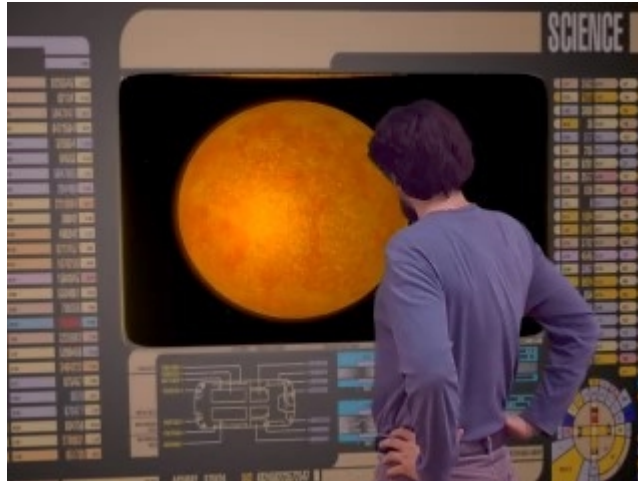

Slika 2: Jedan frame iz filma «*Sfere unutar sfera*»

Nakon svega, citirat ću opet svog prije spomenutog prekritičnog prijatelja koji bi i za ovaj moj uradak sigurno rekao da je to «*članak koji je šund i prostakčki, ali uvjeren sam da ispunjava svrhu (što pokazuju još šokantniji komentari)*». Na vama ostaje da dodate šokantne

komentare, a ja ću zaključiti da je članak sigurno pakleni šund i vrlo prostački, ali se nadam da je ispunio svoju svrhu, a to je ovaj put bila želja da vas dovedem na svoje predavanje. Dođite!

dr. sc. Antonio Šiber

Slika 3: Još jedan frame iz filma «*Sfere unutar sfera*» - kapetan Kirk alias A. Šiber, sasvim u skladu s kodeksom Zvezdane flote promatra nešto što liči na zvijezdu.